

FDI és helyi fejlesztés – a globális folyamatok lokális tanulságai

EDUTUS FŐISKOLA
Az emberközeli főiskola

MAGYAR REGIONÁLIS TUDOMÁNYI TÁRSASÁG

Kovács András, PhD, főiskolai docens

Edutus Főiskola, Tatabánya-Budapest

kovacs.andras@edutus.hu

MRTT Vándorgyűlés, 2014. november 27-28.

Helyi fejlesztések a globalizálódó világban, globális-lokális viszonyrendszer szekció

A jelentős közvetlen tőkebefektetések mely területeken gyakorolnak pozitív és negatív hatást a térségi területi fejlődésre?

Az önkormányzatok hogyan gazdálkodnak ezekkel a forrásokkal?

Milyen hazai példák emelhetőek ki?

Megoldási javaslatok...!?

Az előadás problémafelvetése

- Célok:
 - A tőkebefektetések pozitív és negatív hatásainak áttekintése
 - a helyi forrásfelhasználás hatékonyságával kapcsolatos kérdések felvetése hazai empirikus példák bemutatásának segítségével
- Módszertan:
 - KSH-adatok elemzése
 - Empirikus adatgyűjtés – interjúk, terepbejárás

Cél és módszertan

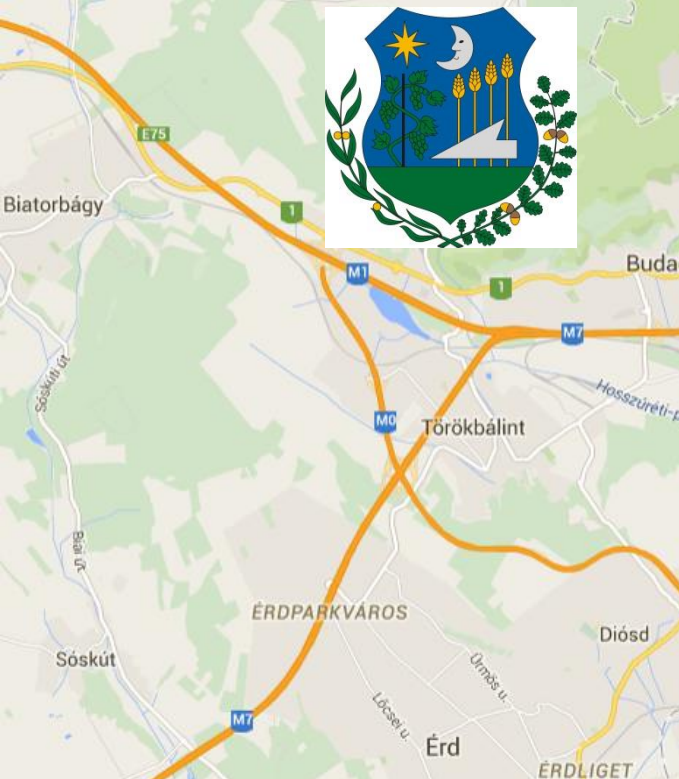

A jólét(?) forrásai...

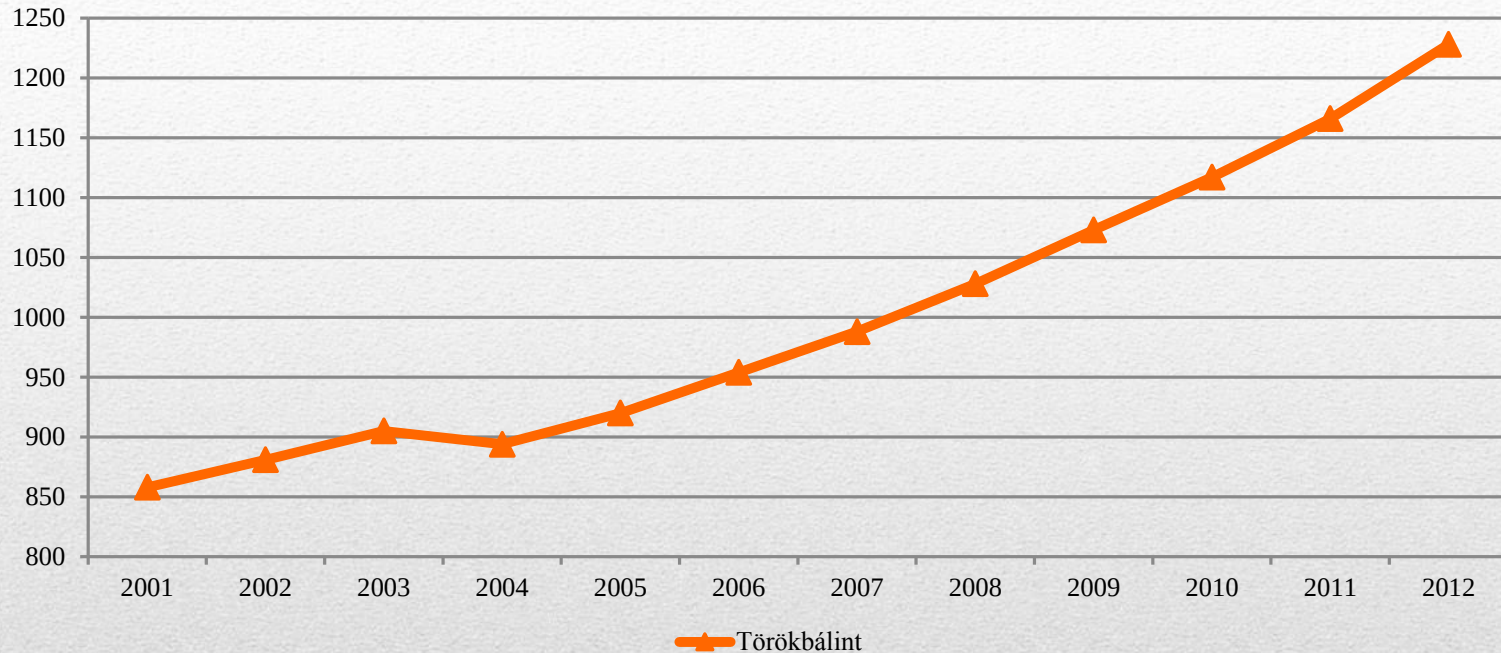
	Közvetlen	Közvetett
Pozitív	Munkahelyteremtés Jövedelem, fogyasztás növekedés Vonalas infrastruktúra fejlődése Helyi adóbevételek növekedése	Növekvő népesség Vállalkozói kedv nő Iskolázottsági szint javul Oktatási, egészségügyi, szociális infrastruktúra fejlődik
Negatív	Környezetterhelés Egészségügyi kockázatok Közlekedési anomáliák	Gyors népmozgalom Társadalmi feszültségek Létesítmény-gazdálkodási gondok Területrendezés

A tőkebefektetések hatása lokális szinten (példák)

A törökbálint példa

Törökbálint

**Az általános iskolába
beírt gyerekek száma, fő**

A Bálint Márton Általános Iskola és Középiskola új épületének beruházása

- Hosszú távon megoldani a helyi alap és középfokú képzést) 16+8 terem, uszoda, sportkomplexum
- PPP-konstrukció keretében (40%-ban), amit az önkormányzat 8 év alatt fizetett volna vissza
- Beruházás összértéke 6,7 Milliárd Ft.
- Forrás: 8 Milliárd Ft-os éves önkormányzati költségvetés (Telenor központ, DEPO stb.)

Megalomán iskolaberuházás – helyi iparűzési adóbevételeiből

- Probléma: Telekommunikációs szektor helyi iparüzési adófizetési kötelezettségének változása
- A gazdasági válság miatt helyiadó-bevétel csökkenés

- Két éves szünet a kivitelezésben – 2010–2012 között
- Csőd közeli helyzet

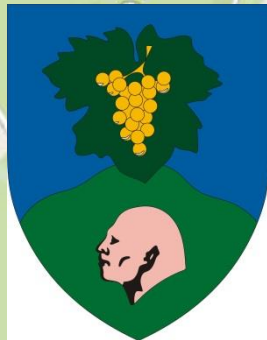
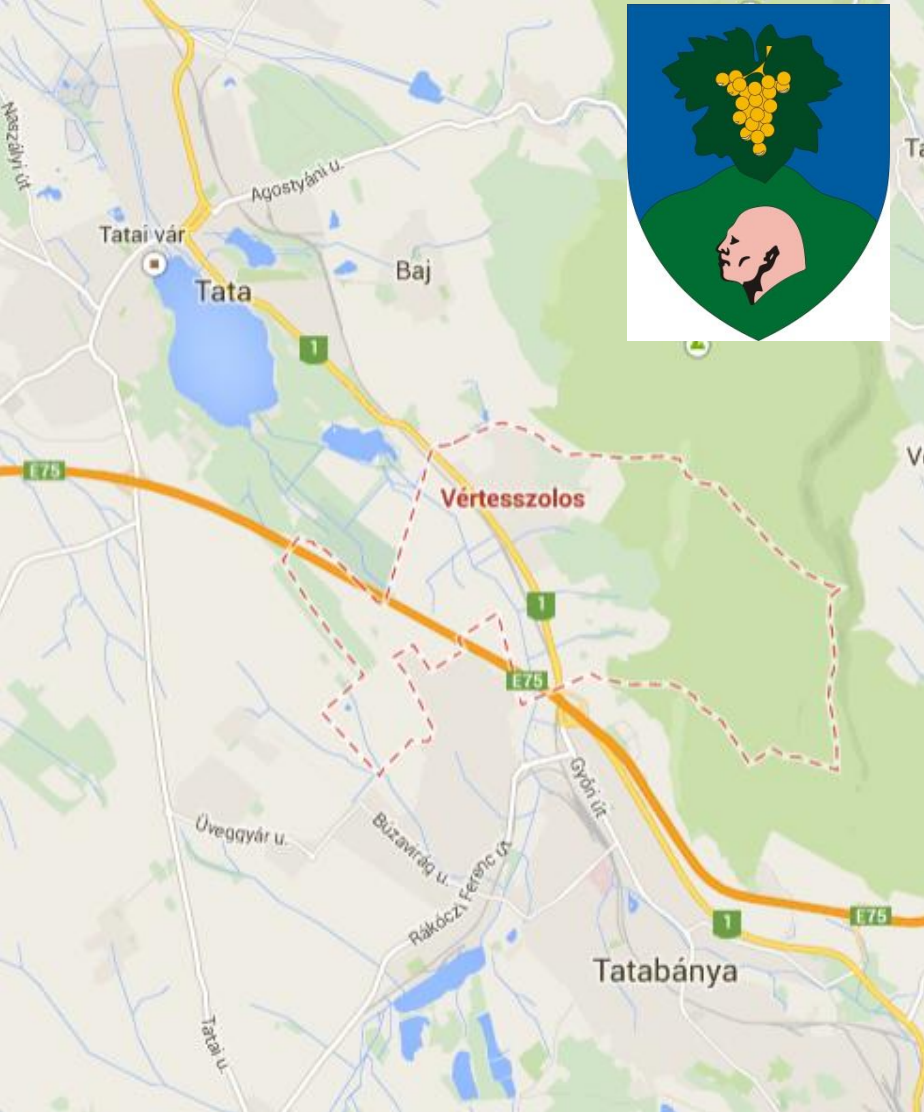

- Megoldás: állami beavatkozás – KLIK

A probléma és a megoldás!?

V. ö. Biatorbágy

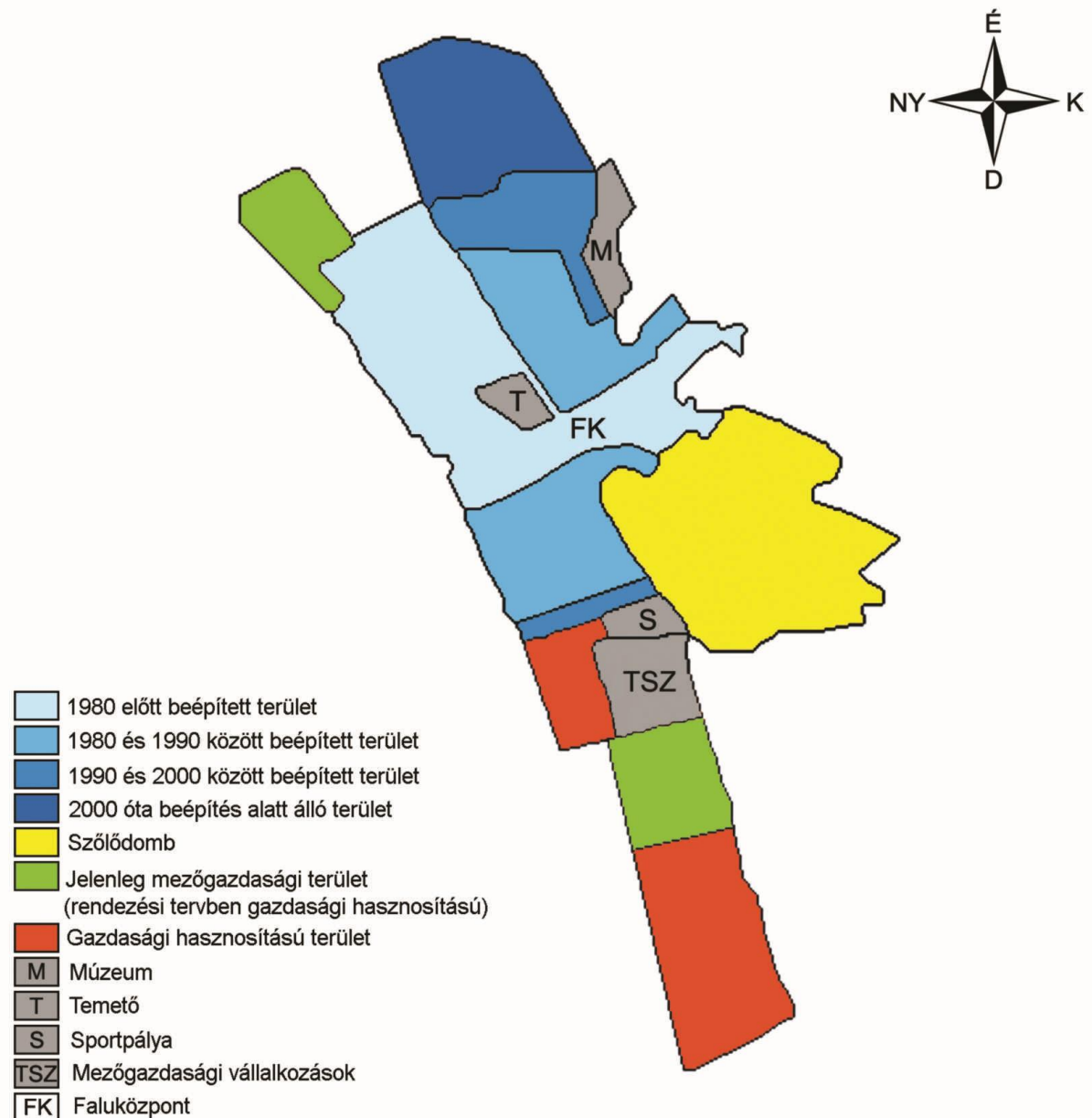

A Vértesszőlős példa

Vértesszőlős belterületének térbeli növekedése

Évek	Természetes szaporodás/fogyás (fő)	Vándorlási különbözet (fő)
1949–59	121	47
1960–69	43	10
1970–79	87	53
1980–89	-66	464
1990–2001	-107	544
2001-2011	-19	284

Vértesszőlősi népmozgalom, 1949–2011

- Tatabánya és Tata közvetlen agglomerációs zónájában található
- Jelentős helyi bevételeket generál a községben működő vállalati kör: CBA Prima, McDonald's, Burger King, Agip kút,...
- Jelentős helyi és térségi fejlesztések: kerékpár út, iskolaépítés, közintézmény-felújítás, stb.
- Komoly támogatások a civileknek, kisebbségi önkormányzatnak, helyi közszolgáltatóknak
- Tudatos falu-jelleg és hagyományőrzés...

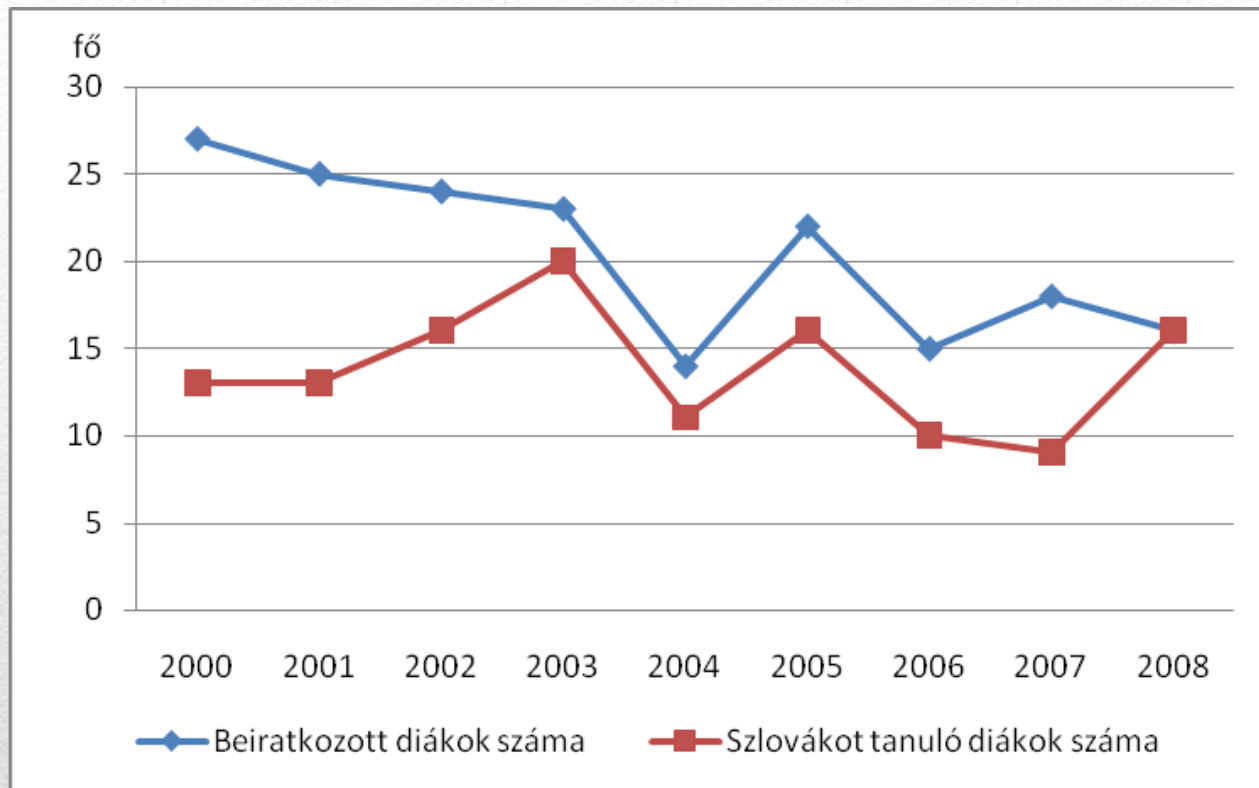
Települési helyzetkép

	Állandó odavándorlás, fő	Állandó elvándorlás, fő	Vándorlási különbözet, fő
2002	80,	98,	-18
2003	148,	102,	46
2004	185,	57,	128
2005	152,	72,	80
2006	123,	95,	28
2007	178,	129,	49
2008	164,	129,	35
2009	123,	89,	34
2010	115,	95,	20
2011	109,	75,	34
Összesen	1377,	941,	436,

Forrás: TEIR

- A vándorlási különbözet pozitív egyenlege mögött jelentős elvándorlási folyamat azonosítható.
- Ennek meghatározó hatása van a helyi társadalomra, a helyi közintézmények működésére egyaránt.

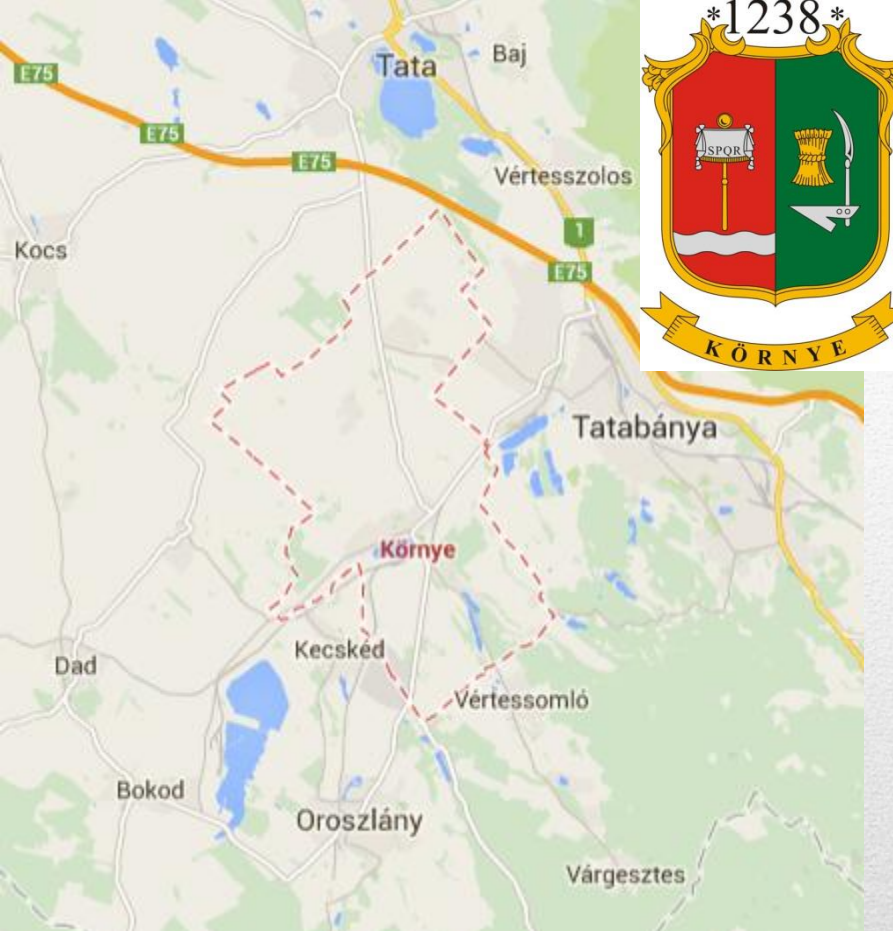
A rejtett „népességcsere” és következményei

**A Vértesszőlősi Általános Iskolába beírt
gyermekek és a szlovák nyelvet tanulók
száma 2001–2008 között**

- Községi rendezvények látogatása relatíve szűk csoportra korlátozódik
- Etnobiznisz – szlovák kisebbségi önkormányzat
- Alvófalú jelleg erősödik
- Ok: agglomerációs hatások nem megfelelő kezelése – a falukép (falusias kép) megőrzése miatt a „városias” beépítés tiltása: sorház, ikerház, társasház... építés tiltása évtizedekig
- Megoldáskeresés – a ló túlsó oldala: önkormányzati bérlakás-építés!?

„A falu az Ady Endre utcánál véget ér”

A Környe példa

- A Tatabánya-Környe ipari park vállalatainak nagy része Környe közigazgatási területén működik.
- Az alábbi adónemeket osztják meg:
 - HIPA: a nettó árbevétel 2%-a
 - Építményadó (100/500/1175 Ft/m²)

A Tatabányai Ipari Park környei közigazgatási területén működő hat gyár 179 millió forinttal növelte a település bevételét, az ipari parkon kívüli helyi cégek iparüzési adója 154 millió forint volt (2011).

Források...

Környe tíz legnagyobb adófizető vállalkozása alfabetikus sorrendben:

AGC KFT.

BECOM KFT.

BRIDGESTONE TATABÁNYA TERMELŐ KFT.

FAFORG – SPAN KFT.

HO-MÁHR TRANS KFT.

KÖRNYE – BOKOD TAKARÉKSZÖVETKEZET

MUT – HUNGÁRIA KFT.

ROAD MASTERS KFT.

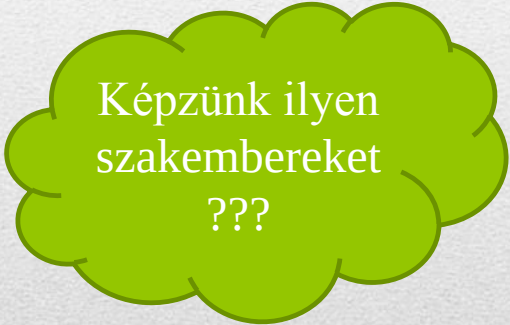
STILL KFT.

TRANSINTERTOP KFT.

- Társadalmi szempontból igazságosnak tekinthető-e ez a rendszer? (v. ö. magyar valóság...)
- Meddig marad ez így?
- Az önkormányzat mennyire érzékeli a helyzet komplexitását?
- ...és mulandó természetét?
- Melyek a fő prioritások?
- Egyáltalán létezik-e jó megoldás hosszú távon?

...és kérdőjelek

- Szoros társadalmi kontroll szükséges – részvételi demokrácia
- A civilek bevonása elengedhetetlen (valódi civilek)
- Stratégiai gondolkodás – jövőkép és annak megvalósítása
- Település-menedzsment– menedzser szemléletű vezetőkkel
 - Közgazdaságtan, üzlet
 - Regionális szemlélet
 - Társadalmi, politikai ismeretek

Képzünk ilyen
szakembereket
???

De mindenképpen...
